

ma od jugoslovanske in Grigorovici od rumunske socialne demokracije. Vsi imenovani so že odpotovali čez Nemčijo v Stockholm.

Bosanska socialna demokracija v Stockholmu.

Iz Sarajeva poročajo, da odpošlje bosanska socialna demokracija na povabilo tajništva mednarodnega socialdemokratskega urada dva zastopnika v Stockholm in sicer člana stranke Markiča in Glumaca.

Italijanski socialisti pojdejo v Stockholm.

Strankino vodstvo italijanskih socialistov je dne 10. maja sklenilo, da se udeleži stockholmske mednarodne socialistične konference, ako bodoči dogodki ne bodo odsvetovali udeležbe.

Italijanski mirovni pogoji.

„Popolo d'Italia“ stavlja naslednje tri predpogoje za mir: Ustanovitev neodvisnih nacionalnih držav s posebnim vpoštevanjem „neodrešenih“, kar je očitno umeti kot gospodstvo nad milijoni; Jugoslovnanov ob Adriji. 2. Odstavljenje nemške in avstrijske cesarske hiše. 3. Razoroženje narodov.

Angleži grozijo z Japonci.

Petrograjski list „Novoje Vremja“ piše, da Rusija radi tega ne more sklepati posebnega miru z Avstrijo in Nemčijo, ker se je v tem slučaju bati, da bi Japonci zasedli Vladivostok in vzhodno Sibirijo. Anglija je baje tudi sklenila z Japonsko pogodbo, po kateri mora Japonska nastopiti proti Rusiji, ako bi Rusija postala nezvesta Angliji.

Za zvezo Avstrije, Nemčije, Rusije, Turčije in Japonske.

List „Ruskoje Slovo“ prinaša dne 11. majnika daljši članek, v katerem se navdušuje za zvezo med Avstrijo, Nemčijo, Turčijo, Rusijo in Japonsko.

Miroljubneži tudi v Angliji živahno nastopajo.

List „Daily Express“ poroča: Za tajno sejo angleške zbornice je stavljenih 18 vprašanj, ki se pečajo pred vsem z mirovnimi pogoji.

Italijansko bojišče.

Na soški fronti od morja do Tolmina se je zadnje dni razvnela živahna artilerijska borba. Švicarska poročila pravijo, da je to predznak novih ofenzivnih bojev. Na obeh straneh je v boju izredno veliko število artilerije. Infanterijski spopadi so bolj redki.

90.000 Italijanov zmrznilo in zbolelo.

Italijanski poslanec Area, ki je imel vpogled v uradne zapisnike, piše v listu „Informatione“, da je italijanska armada v zimskih mesecih 1916-1917 izgubila 80.000 do 90.000 mož, med temi 2000 častnikov, ki so večinoma zmrznili ali pa oboleli vsled nevarnih vremenskih težav na fronti.

LISTEK.

Moč zgovornosti

Spisal A. Averčenko; preložil Al. B.

Na oglu tihe sevastopolske ulice, tam, kjer je najbolj pripekalo solnce, je dremal Tatar ter prodajal pomaranče.

Pred Tatarom stoji velika pletena košara, do polovice napolnjena z debelimi pomarančami.

Ves svet gine od vročine in dolgega časa — samo Tatar ne.

Njemu ni niti vroče, niti se dolgočasni.

O čem neki premišljuje, skrčen sedeč nad svojo košaro, v kateri je vrednosti komaj za poldrug rubelj?

Bržkone sploh ne misli ničesar. S kakimi mislimi pa bi se tudi bavil, ko se vse njegovo svetovno naziranje suče priprosto v krogu vsakdanjih pojmov. To je tukaj dovoljeno, tam pa ni dovoljeno — no — dobro! Tatarju je to dovolj.

Len je pa tako, da se mu niti ne ljubi potihem zamrmrati zaljubljeno tatarsko pesem, ko si jo na klarinet zapiska mladi Tatar, kadar v nedeljo spremelja na trg trgovce s sadjem, ki tam koraka s takim važnim obrazom, kakor bi bil rimski vitez, čigar junaštvo proslavljajo peveci ob zvoku piščalk.

Tatar torej kima z glavo nad svojim košem s pomarančami ter se pri tem počuti tako dobro in zadovoljno, da se mu niti ne ljubi, da bi dvignil glavo ter se ozrl na težki voz, ki se pelje počasi mimo njega.

Njemu ni videti niti človeka.

Italijanski ministri potujejo.

Italijanski minister notranjih zadev Orlando je dne 11. maja odpotoval v London, da posreduje pri angleški vladi za večji dovoz premoga in živih. Tretjina italijanskih železnic je radi pomanjkanja kuriva ustavila promet. — Prometni minister Arlotta in večja skupina častnikov ter uradnikov pa je dospelo v Novi Jork. Namen tega odposlanstva je, da zaprosi v Ameriki večji dovoz živih in vojnih potrebščin v Italijo.

Rusko bojišče.

Na ruski fronti večinoma mir. Iz celega položaja je razvidno, da je ruska armada v revoluciji izgubila nadaljno napadalno moč. Vojaštvo je močno razdvojeno; pravega navdušenja za nadaljevanje krvavih bojev je zelo malo.

Dve pomembni ruski izjavi.

Predsednik ruske dume Rodzianko je v slovesni seji dne 11. maja izjavil med drugim sledeče: Nemci se borijo, da bi si pridobili svetovno gospodstvo in da bi si podvrgli vse narode. Tem ciljem se moramo ustavljati. Še le popolni poraz germanskega militarizma bo prinesel svetu srečo in mir. Rusko ljudstvo mora doprinesiti vsa sredstva, da se vojska privede do popolne zmage četverosporzuma. Rusija svojih zaveznikov ne more izdati. Tri leta se že bori z njimi ramo ob ramo in jim hoče še nadalje ostati zvesta. V približno enakem smislu je govoril še tudi ministrski predsednik Lvov.

Novi ministri v Rusiji.

List „Corriere della Sera“ poroča iz Petrograda, da delavski izvršilni odbor zahteva, naj se 3-4 njegovi člani vpokličejo v vlado kot ministri brez portfeljev, a s popolno glasovalno pravico.

Kazen izgnanstva odpravljena.

Iz Petrograda se uradno poroča, da je začasna ruska vlada odredila odpravo kazni izgnanstva. Namesto izgnanstva v Sibirijo se bo upeljal triletno ječo.

Rumunsko bojišče.

Rumunska armada je baje že pripravljena, da udari na rumunsko ravan. Na nekaterih mestih se že vršijo manjše praske med rusko-rumunskimi četami in Mackensenovo armado. V Dobruči ob Donavi obojestranski artilerijski ogenj.

Revolucionarno gibanje v Rumuniji.

Angleški list „Times“ poroča, da se v Rumuniji širi revolucionarno gibanje. 20 poslancev je ustanovilo novo delavsko stranko. Glavni program rumunskih revolucionarjev je razdelitev zemlje med kmete in delavce ter nadaljevanje vojske do skrajnosti, dokler se ne bo zlomila nemška vojaška sila.

Francosko bojišče.

Na francoskem bojišču je po hudem artilerijskem ognju vsplamtela nova bitka na črti Arras—Lens ter južno od Lensa na črti Acheville—Queant. Vsi sovražni navalji so bili krvavo odbiti, le borba za kolodvor in mestece Roeux še ni končana. — V Champagni ob reki Aisni hudi artilerijski boji. Daje proti vzhodu srditi boji iz bližine za višinske postojanke na gorskem grebenu Bovellet. Tudi v teh bojih niso dosegli Francozi nobenih vspehov.

Bitka pri Arrasu vnovič vsplamtela.

Iz Berlinu se poroča: Po enodnevnih skrajno hudi artilerijski pripravi so Angleži začeli dne 11. t. proti večeru vnovič z vsjo ljutostjo napadati nemške postojanke ob obeh straneh, ceste Arras—Lens—Cambrai. Angleški navalji so bili krvavo odbiti. Samo za kolodvor Roeux še bitka valovi senterlja. Dne 12. t. m. zjutraj so pa na črti Cambrai—Acheville—Queant vsplamteli novi hudi boji, ki se še nadaljujejo.

Angleži vjeli 20.000 Nemcev.

Angleški zakladni minister Bonar Law je zadnje sredo v spodnji zbornici izjavil, da so Angleži od začetka meseca aprila do sedaj vjeli 20.000 Nemcev, vplenili 227 topov, med njimi 98 težkih in 470 strojnih pušk. Francoski plen je baje še večji.

Alzaško-Lotarinsko za vsako ceno.

Pri neki slovesnosti v Parizu, katere sta se udeležila tudi minister Viviani in maršal Joffre, je Joffre rekel tudi med drugim: Nazaj se ne more več, dokler Nemčija Alzacije in Lotaringije ne bo vrnila Franciji.

Vprašanje nove zimske vojske.

Iz Pariza poročajo: V vojnem odseku senata je v soboto vojni minister na vprašanje, če je resnično poročilo časopisja, da so zavezniki sklenili novo zimsko vojsko, odgovoril, da to ni res.

Lloyd George o vojski.

V tajni seji angleške spodnje zbornice je Lloyd George dne 10. maja govoril o notranjem položaju v Avstro-Ogrski in Nemčiji. Razpravljal je posebno o vprašanju rezerv v teh dveh državah. Trdil je, da je položaj v Avstriji in Nemčiji v tem oziru napram položaju, v katerem se nahaja Anglija, neugoden. George trdi, da so angleški in francoski vojskovodje z vspehi novejših bojev na zahodni fronti popolnoma zadovoljni. Skupni vojno-pomožni urad zahteva še več rezerv, čemur se bo moralo ugoditi. O podmorskem boju je podal George natančne številke o izgubah od meseca avgusta 1916. Z ozirom na sredstva proti P-čolnom je podal ugodno poročilo. Glede vprašanj o živilih trdi George, da se z ozirom na varčno uporabo in radi večjega pridelovanja ni bati, da bi se mogla Anglija izstradati. Anglija bo še tudi l. 1918 lahko pokrila svoje potrebe glede živih. George trdi, da niti ni potrebno, da bi še enkrat ponavljal vojne cilje zaveznikov. Cilji četverosporzuma so predobro znani in se tekom dveh let niso prav nič spremenili.

V tem se oddaleč pojavi opotekajoča se postava moža v modri bluzi s slamnikom na glavi. Videfi je, kakor bi se opotekal brez cilja, zdelan od vročine in vina.

Ko se priguglja do Tatarja, se ustavi pred njim ter kolne, zamišljene oči upre v košaro. Potem vpraša s težavo:

„Pomaranče prodajaš?“

„Da-a“, odgovori Tatar ter leno dvigne obrvi.

„Ali bi jih radi?“

„Ti si Tatar?“ vpraša mož čez dalje časa.

„Sem“, pritrди dobrodušni Tatar. „Vsak mora biti od nekod. — So Tatarji, pa so tudi Grki, kaj li ne?“

„I seveda. — A povej mi, ali vi Tatarji pijete žganje?“

„Ne, ne pijemo, je prepovedano.“

„Zakaj pa prepovedano, za božjo voljo?“ vpraša mož ter dvigne glavo. „Ali vam morda škoduje žganje ali kaj?“

„Seveda škoduje žganje, to stoji zapisano v naših zakonih, da žganja ne smemo piti. To je velik greh!“

„Neumnost!“ odgovori mož velikodušno. „Kakšen greh? Gotovo niste prav razumeli korana. Daj mi ga sem, da ti pokažem mesto, kjer je pijača dovoljena...“

Tatar razžaljen zmaje z ramami. Dolgo premišljuje, ali bi mu odgovoril in kako.

„Ako se človek opijani, se opoteka. Ali je to lepo?“

„O tem nimaš niti pojma. Človek se nikoli ne opoteka iz lastne volje. To dela žganje, proti njegovi volji —“

„Tako je. Opoteka se, poje, riga kot osel, plaši pse in mačke. Ali je to prav?“

„Zakaj pa bi ne pel človek, ako je vesel?“

„Nič ne de, ako lepo poje. A pijan človek razgraja in nadleguje ljudi na cesti.“

„Brate — čuj! — Tatarče! Kaj so meni mari ljudje? Ali me razumeš? Da sem le jaz vesel! Ako pa drugim ni všeč, pa naj se napijejo še oni!“

Tatar zopet premišljuje. Premišljuje, kako bi mu odgovoril. Nazadnje se zmagovalno nasmehne in reče:

„A človek, kadar je pijan, se zvali celo sredi ulice, zaspil kakor ubit in še okrade ga kdo lahko.“

„Nimaš prav!“ se razvne zagovornik pijače. „Lažeš, Tatar, veš? Slušiš? Kadar se zvrne pijan človek, takrat je že vse zapil.“

„Nič zato. A čevlje mu lahko kdo vzame.“

„Prosim te! V taki vročini? Dobro — se vsaj naučije prijetnega hlada.“

Tatar dvigne glavo proti nebu ter mežika na temnomodro, lepo nebo, kakor bi tam gori iskal odgovora. Nato pa veli:

„Predpostavljani, pri katerih služi tak človek, mu reko: Kaj boš ti, opica pijana? Izgubi se!“

„Naj človek pije po pameti in naj se ne da ujeti od predpostavljanih.“

„Sploh naj ne pije! Sicer pa je žganje grenko, kakor je znano.“

„Ti o tem ničesar ne veš! Lahko piješ sladko, ako nočeš grenkega.“

„Povejte mi vendar, gospod“, pravi Tatar nazadnje, „zakaj pa naj bi pil, ako ne čutim prav nikake potrebe?“

To je tehten pomislek, ki je vreden pozornosti. A zagovornik veselega pijača tudi z njim ni nič zadovoljen.

„Kako je neki to mogoče, da bi ne imel potrebe? Ali veš, da ruski človek pije tudi brez potrebe?“

Macedonsko bojišče.

Dne 9. in 10. maja je general Sarraill pričel ob reki Črni in Vardarju z velikopotezno ofenzivo, ki pa se mu je ob trdem odporu bolgarskih, avstrijskih in nemških čet ponesrečila. Na četverosporazumovi strani je padlo baje nad 20.000 mož. Boji se še nadaljujejo.

Tridnevna bitka ob reki Vardar.

Iz Berolina se poroča:

Tridnevna bitka ob reki Vardar je končana s popolnim neuspahom za Sarraillovo armado. Četrtilijona mož je poslal general Sarraill v boj. Dobra polovica njegove armade je napadala ob reki Vardar, ostali del pa ob kolenu reke Črne. Vsi navalajo bili odbiti. Vršili so se tako srčiti boji, da v marsikaterem oziru prekašajo še celo boje na francoskem bojišču. General Sarraill je izgubil 20.000 mož padlih in veliko število ranjenih. Samo na enem delu bojne črte je pokrivalo bojišče 1566 padlih Angležev.

Avstrijci v bitki v Macedoniji.

V zadnji tridnevni bitki v Macedoniji so uspešno sodelovali tudi Avstrijci. Posebno odlično je vplivala na razvoj bitke avstrijska poljska in težka artilerija.

Srbski poraz ob Mogleni.

Iz Sofije se poroča: Dne 11. maja zjutraj so po hudi artilerijski pripravi napadali Srbi v gostih vrstah druga za drugo bolgarske postojanke Dobropolje, Zborsko, Tušin in Kovil ob reki Mogleni. Vsi nečuvano srčiti srbski napadi so bili odbiti. Borba za postojanko Dobropolje se še nadaljuje.

Nova nasilstva proti Grčiji.

Vse angleško in francosko časopisje išče sedaj krivca za poraz Sarraillove armade ob reki Vardar. Časopisje zatrjuje, da je vseh Sarraillovih neuspahov kriv grški kralj Konstantin, katerega se mora brezpogojno odstaviti, kajti za četverosporazum velja geslo: Kdor ni z nami, je zoper nas. Torej proč s kraljem Konstantinom!

Turška bojišča.

Na turških bojiščih se položaj ni spremenil. V Mezopotamiji Angleži in Rusi polagoma napredujejo.

Spor z Ameriko.

Amerikanci prodajajo avstrijske ladje.

Severoameriški vojni urad je kupil sedem av-

Od kraja — seveda — gre težko, potem pa se navadi pijače — in lahko gre. Ali nikoli nisi čital statistike? — ga vpraša, opotekajoč se.

„Nikoli nisem čital.“

„Ko bi bil čital, bi bil spoznal, da po statistiki pride na vsakega človeka pol vedra žganja. Razumeš, he? Zato imaš dolžnos, da popiješ svoj del, — ali ne?“

Tatar vzdihne, si pomakne čepico na obriti in od solnca ožgani tilnik ter pravi resno:

„Kajpada — res je taka — seveda.“

„No, vidiš“, pravi mož resno in gre dalje svojo pot. Ko pride v luko, se upre ob steber ter dolgo, dolgo gleda čez tiho, temno gladino morskoga zaliva. Premišljuje. Potem pa pravi sam pri sebi:

„Pameten človek je ta Tatar. — Z modrim človekom sem govoril. — Prav ima. — Ali ni res tako — res je — čisto nepotrebno je žganje. — Po vsej pravici je rekel: ob zdravje spravljaj ljudi, ob denar — nazadnje pa ti še službo poje — Že vem, kaj napravim — nehal bom piti. — Kaj? — Tiho! — brez govora!“

Vzdigne roko ter dolgo stoji tako, nagnjen naprej, kakor bi poslušal nejasne, budeče se glasove, ki se mu počasi oglašajo v prsih.

„Odločeno je: ne pijem več žganja!“

Ko je bil tuji mož odšel, je Tatar naenkrat začutil nekako nevoljo.

Dolgo kima z glavo, premišljuje, tleska z jezikom ter krili s širokimi hlačami. Potem pa pravi sam pri sebi:

„Ta mož mi je res govoril resnico — Tako je! — Kaj je komu mari, ako sem se napil in sem pri tem dobre volje?“

In odločno se vzravna na svojem mestu, čepko si potisne globokoje na tilnik, si košaro zadene na ramo ter krepko odkoraka proti nabrežju — do veselo gostilne, kateri pravijo „Mornarjevo veselje.“

„M. Glasnik.“

strijskih parnikov, ki so ležali v ameriških pristaniščih, da jih uporabi za vojno-trgovske svrhe

Politične vesti.

Hrvatska šola v Pulju. „Hrvatski List“ priobčuje dopis iz občinstva, ki se bavi s potrebo hrvatske šole v Pulju: „Mislimo, da istotako, kakor so se v Pulju otvorile nemške državne in mornariške ljudske šole, bi se moglo dovliti, da se otvori tudi hrvatska. Zagotavljajo nas, da se je c. kr. okrajni šolski svet v Pulju obrnil na c. in kr. pristaniško povelništvo, da bi se dovolila otvoritev zasebne šole šolskih sester v ul. Sissano, ali vojaška oblast tega ni dovolila. Uverjeni smo, da se to ni zgodilo iz kake mržnje do Hrvatov, ampak so morali biti drugi taktični razlogi. Mi dobro vemo, da je v naši mornarici do 25.000 hrvatskih mornarjev, ki so pripravljani poginuti v globinah morja za cesarja in Avstrijo in smatramo za pogrešek, da se ni dovolila otvoritev hrvatske šole v Pulju.“

Madžariziranje Slovakov. Moti se, kdor misli, da je madžarizacijsko gibanje na Ogrskem zadovoljno z jezikovnim raznarodovanjem Slovakov. V uradih, v šolah in večinoma tudi v cerkvi, pri pošti in pri železnici itd. je slovaški jezik brezpraven. Pa Madžarom to še ni dovolj. Raznaroditi hočejo Slovaške tudi v dušnem oziru in jim vcepiti nazore in ideale, ki so naravnost nasprotni njihovim narodnim idealom, ki jih pa naj tudi umstveno narede za popolne podložnike Madžarov. Naj je slovaški jezik tudi javno brezpraven, v družinah živi, in to skušajo Madžari izrabiti za svoje namene. V to svrhu izdajajo Madžari več listov, ki so pisani v vulgarnem slovaškem narečju, pač da bi ustvarili nov slovaški književni jezik in ki seveda sistematično vcepiljo bralcem protinarodne nazore. Kaj se je osmelil že zadnjič reči grof Tisza v ogrskem državnem zboru o ravnopravnosti narodov na Ogrskem?

Samostojnost Galicije. Listi poročajo iz Dunaja, da se je poljski ljudski stranki posrečilo druge skupine Poljskega kluba pridobiti za to, da se ne bodo naprej zanimali za samostojnost Galicije, kakor si jo želijo Nemci.

Težki položaj nemškega brodarstva. Nemško brodarstvo je zašlo v silno težke razmere. Zadnje bilance nemških parobrodskih družb „Hamburg—Amerika“ in „Severonemški Lloyd“ so izšle 1. 1913. Od tedaj ni bila nobena več izdana. Vsled zaplemb so nemške parobrodne družbe izgubile vse polno najlepših svojih ladij. Pri tem so imele še to nesrečo, da so za te ladje najprej plačale mnogo milijonov na pristaniških pristojbinah, končno pa še ladje izgubile, da morajo obrestovati mnogo milijonov izdanih obligacij, da plačujejo stalnim uslužbencem vse plače tudi zdaj, dohodkov pa nimajo skoro nič. Družbe se vzdržujejo denarno le z bančnimi krediti, a že danes je gotovo, da mnogo let niti obresti teh posojil ne bodo mogle plačevati, kaj še povrniti posojila sama. Družbe so se obrnile do nemške vlade in ta jim je ponudila 600—600 milijonov mark brezobrestnega posojila. Toda družbe s tem niso zadovoljne, nego so zahtevale, naj jim država plača vrednost vseh izgubljenih ladij in povrne dobiček, ki ga vsled vojne niso napravile. Povrh pa žele družbe, naj jim da država še eno milijardo mark posojila.

Ustavne spremembe v Švici. Švicarski zvezni svet je v svoji seji dne 11. maja sklenil, da se bode izdelal nov načrt švicarske ustave. Število zapriseženih zveznih svetnikov se bo zvišalo od 7 na 9. Po novem ustavnem načrtu se bo posebno število zveznih svetnikov iz zahodne Švice, kjer prebivajo večinoma Francozi in Italijani, povišalo in se jim bo dal večji vpliv pri vladnih opravilih. — Ta sprememba bo vpliv nemških Švicarjev še bolj zmanjšala.

Značilna volitev na Irskem. Pri volitvi poslancev v angleško-spodnjo zbornico v okraju South-Longford je bil izvoljen kandidat irske revolucionarne stranke „sinnfeinovec“, Maks Glines, proti kandidatu irskih nacionalistov, Mac Kenna. Guines je dobil 1498. Kenna pa 1461 glasov. Guinesa so podpirali irski protestantje. Guines se je udeležil zadnje irske revolucije in se nahaja še sedaj v ječi.

Napad na predsednika ljudovlade Kube. Pred nekaterimi dnevi se je na predsednika ljudovlade Kuba v Osrednji Ameriki pripravil bombni napad. V predsednikovi hiši so našli bombo, katero je položil nek neznanec. Zaprlji so devet sumljivih oseb.

Tedenske novice.

Odlikovanja zavoljo zaslug za vojno posojilo. Cesar je podelil vojni križ za civilne zasluge 2. razreda sledečim osebam: arhidiakonu in nadžupniku Francu Hrastekju v Konjicah, profesorju veronauka na mariborski gimnaziji in duhovnemu svetovalcu dr. Antonu Medved ter ravnatelju mariborske gimnazije dr. Josipu Tomišek. — Vojni križec za civilne zasluge II. razreda so dobili: Jožef Čonč, nadučitelj v Jarenini; Jakob Menhard, župnik pri Veliki Nedelji; Franc Robnik, nadučitelj v St. Juriju ob Pesnici; Katarina Štingl, poštarica v Slov. Bistrici; Josip Svetlin, nadučitelj v Poljčanah; Iv.

Vogrin, župnik pri Sv. Barbari v Halozah; Jožef Vezjak, nadučitelj v Hajdinu in Franc Zacherl, učitelj v Ljutomeru.

Draginjske doklade za duhovščino. Dunajska listi pišejo, da je vlada dovolila svoto 5.000.000 kron kot draginjsko doklado za avstrijsko duhovščino, in sicer za dobo od dne 1. julija 1916 do dne 1. julija 1917. Draginjsko doklado dobi tudi vpokojena duhovščina. Za prihodnje leto bodo baje draginjske doklade za duhovščino znašale nekoliko več.

Iz poštne službe. Poštar Pavel Suhaj pri Sv. Lovrencu nad Mariborom je imenovan za poštarja v Strassu pri Spielfeldu.

Iz južne železnice. Iz Brezic v Celovec je premeščen adjunkt Feliks Lenard. Nadalje so premeščeni sledeči pristavi: Rihard Matjaš iz Ljutomera v Kindberg, Jožef Malaroda iz Kinberga v Ljutomer, Albert Graner iz Grobelnega v Kapfenberg, Anton Payrl iz Puntigama v Spielfeld, Avgust Mehle iz Sv. Jurija ob južni žel. v Celovec in Stefan Grižer iz Greifenburga v Sv. Jurij ob južni žel.

Predavanja slovenskega docenta na dunajskem vseučilišču. Naš rojak, ministerjalni podtajnik dr. Leonid Pitamic, predava letos o zanimivem predmetu: o narodnostnem pravu. Predavanja se vrše vsak četrtek popoldne od 5. do 6. ure v dvorani XXXI. dunajskega vseučilišča.

Poslanci-vojaki pridejo na dopust. Cesar je odredil, da se pošljejo državni poslanci in člani gosposke zbornice, ki vršijo vojaško službo, dne 15. t. m. na dopust, da se bodo mogli udeleževati sej državnega zbora in gosposke zbornice.

„Hrvatska“, glavno glasilo čistih pravašev — dr. Hrvat in dr. Frank — je dobila dovoljenje, da sme zopet izhajati. Dne 10. maja je izšla prva številka.

Samohvala. Komaj smo dobili nekoliko prostejše in svobodnejše čase, že so stopili naši narodni neprijatelji tudi zopet z vsemi svojimi nekdanjimi zahtevami v celem obsegu na dan. Razlika je samo ta, da so danes njih zahteve po možnosti še nenasišenejšje kakor so bile pred vojno. Danes hočejo za se vse: Pomorske šole, višje trgovske šole in Bog znaj še kaj vse. Vse te šole bi naj bile v Celovcu, v Trstu in nekje v Tirolah, seveda z glavnim učnim jezikom — nemškim. To za to, ker vedo, da so narodno v naših obmorskih pokrajinah v manjšini, pa bi vseeno radi bili sameodini gospodarji. Tuži ta zahteva je vse preje kot opravičena. V bodoče se bode moral vsak narod svobodno razvijati. Naravno pa je, da gredo zgoraj označene šole v prvi vrsti onim obmorskim narodom, ki tvorijo stalni živelj obmorskih pokrajin in to smo Slovenci in Hrvati. Nemi se sicer sklicujejo na svoje kulturno prednjačenje. No — kulturo imamo tudi mi in svojo zgodovino, ki nas opravičuje do vsega, kar si zahtevajo in prisvajajo drugi. Kulture tudi nismo dobili od nemškega naroda. Ne gre torej, kazati najprej na se in še le potem na nas, kakor bi se nam hotela deliti kakšna miloščina. Kar zahtevamo, zahtevamo opravičeno. Od svojih „prijateljev“ ne rabimo ničesar. Sicer pa so take zahteve naših sosedov najboljši dokaz pojmovanja bodoče „enakopravnosti“ narodov — če bi šlo le po njihovem receptu.

Na Sv. Uršulo na koroško-štajerski meji se bo iz Vranskega prvič poromalo v domoljubne namene na sopraznik Marijin „Pomočnica kristjanom“, dne 24. majnika, po vzgledu vrlih Korošcev, ki so v procestili to sv. goro že dne 24. aprila t. l. in tako utrli pot po debelem snegu. In sicer se bomo tje gor gredečo dne 23. majnika ustavili na Homcu, na Gradu in na Selah; nazaj grede skozi Zavodnje pa se pojdemo poklonit tudi Sv. Križu pri Belih volah dne 25. majnika. Seveda vse to z blagohotnim dovoljenjem mnogočastitih cerkvenih predstojništev.

Nova naknadna prebiranja. Nova naknadna prebiranja črnovopiških zavezancev, rojenih v letih 1871—1867, kakor tudi posebna prebiranja črnovopiških zavezancev, rojenih v letih 1893 do vštetelega leta 1867, ki so bili pri kakšnem zadnjem prebiranju spoznani za nesposobne za vsako vojaško službo, in so bili vsled tega izvzeti od prebiranj, se bodo vršila v sledečem času: Celje mesto dne 17., 18. do 23. maja; Ljubno 25. maja; Mozirje 26. maja; Šmarje pri Jelšah 29. in 30. maja; Trbovlje 1. junija; Brezice 3. in 4. junija; Kozje 6. junija; Šoštanj 17. in 18. maja; Slovenjgradec 19. in 20. maja; Marenberg 22. in 23. maja; Ljutomer 25. in 26. maja; Ptuj 29., 30. in 31. maja; Ormož 1. junija; Rogatec 3. junija; Konjice 5. in 6. junija; Lipnica od 29. do 31. maja in 1. junija; Wagna 2. junija; Radgona 3. in 4. junija; Maribor okolica 5., 6., 7. in 8. junija; Sv. Lenart v Slov. gor. 9. in 10. junija; Slov. Bistrica 11. in 12. junija; Maribor mesto 12. in 13. junija. — Začetek prebiranj bodo naznanile okrajne politične oblasti.

Da zmaga volja nad nagoni. Veliki državnik in predsednik republike Ekvador v Osrednji Ameriki, Garcia Moreno, je šel ob hudi vročini na sprehod. S knjigo v roki, pojemajoč vsled pekočega solnca, zagleda pred seboj velikansko skalo, ki je iz stene štrleč delala naravno votlino, kamor ni prodrli niti en solnčni žarek. Garcia Moreno ne pomišlja, ampak leže takoj v hladno senco. Toda komaj dobro ogleda svojo streho, zapazi, da se silna pečina le malo še drži stene, iz katere je molela. Prestrašen plane ter beži in se ustavi šele v precejšnji oddaljenosti od nevarne pečine. V tem hipu pa se že tudi zave in —

sram ga je lastnega strahu. „Ali je to pogum za nevarnosti, ki me čakajo v življenju?“ misli sam pri sebi. Vrne se in leži celo uro pod grozečo skalo. In tako ponavlja več dni zaporedoma, da bi popolnoma zatrl v sebi čut strahu. Res se mu je posrečilo. Pozneje ni nikoli več čutil vznemirjenja vsled strahu, dasiravno mu je grozila prav mnogokrat očitno in velika smrtna nevarnost in je tudi padel pod bodali zarotnikov.

Novci iz cinka v Nemčiji. V Nemčiji rekvirirajo sedaj pri raznih obratih zaloge cinka, iz katerega nameravajo kovati denar namesto srebrnega in nikljastega.

POSOJILNICA V MARIBORU

(NARODNI DOM)

401

sprejema prijave za VI. vojno posojilo vsak delavnik med uradnimi urami.

Gospodarske novice.

Cene za fižol. Po vladni odredbi je za fižol letošnje letine določena najvišja cena 65 K, za lečo 80 in za grah tudi 80 K za 100 kg.

Nasad tobaka na Češkem? Na Češkem nameravajo saditi tobak. Finančni stražni komisarji iščejo primernih prostorov, kjer bi se že letos sadilo tobakne sadike. Zadostujejo tudi manjše parcele do 200

Draga pšenica v Ameriki. Zadnje dni se je cena pšenice v Ameriki izredno dvignila. Danes se plačuje stara pšenica v Novem Jorku 55 K za 100 kg. Pred vojsko leta 1914 je bila cena pšenice na novo-jorškem trgu štirikrat nižja, t. j. 12—14 K. Vzrok sedanjih višjih cen je letošnja izredno slaba letina in trgovska spekulacija. Ameriški listi pišejo, da je bila letos v Ameriki tako slaba letina, kakor že deset let ne. — Slišijo se glasovi, da se bo tudi za avstrijsko pšenico določila nekoliko višja cena. Kljub dragim pridelovalnim stroškom je bila v Avstriji za pšenico dosedaj v celi Evropi skoro najnižja cena. S kmetkega stališča je zahteva po boljši pšenični ceni popolnoma opravičena. Vsi industrijski izdelki so se tekom vojske dvignili za več sto odstotkov, samo žitne cene so ostale stare in sicer nižje kot mnogokrat pred vojsko.

Cene za monopolni saharin so sledeče: stekleničice T 1 s 25 ploščicami po 0.70 (100kratna sladkoba) po 25 v, zavitki T 2 s 3000 ploščicami po 0.7 (100kratna sladkoba) po 2 K 20 v, zavitki 3 K v kristalih po 10 gramov (1440kratna sladkoba) po 4 K 50 v, zavitki 64 s praškom po 10 gramov (550kratna sladkoba) po 6 K, zavitki P 5 s praškom po 25 gramov (550kratna sladkoba) po 15 K. (Provizija znaša pri T 1 za prodajo na debelo 2 v, za prodajo na drobno 4 v, pri T 2 8 v, oziroma 30 v, pri P 3 3 K 25 2, oziroma 75 v, pri P 4 32 v, oziroma 1 K, pri P 5 1 K, oziroma 2 K 50 v.

Množine premoga in železa v zemlji. Silno naraščanje porabe premoga in železa v zadnjih desetletjih je bilo mnogokrat povod za razmotrivanja, kako dolgo bodo množine teh dveh za tehnično podlago človeške kulture neobhodnih rudnin na razpolago. Zanimivo piše o tem predmetu v „Deutsche Revue“ profesor dr. Branca. Pravi med drugim: Svetovna produkcija premoga je doslej od leta do leta v grozni meri naraščala, tako da grozi popolno izčrpanje premogovnih množin istotako kot železa. Znani učenjak French je izračunal, da bodo v Evropi izčrpani v 100 do 200 letih premogovni rudniki na Severnem Angleškem, v osrednji Franciji, na osrednjem Češkem, na Saksonskem. V 200 do 350 letih na ostalem Angleškem, na Severnem Francoskem, na Nižjem Slezkem. V 600 do 800 letih v Saarbrücken, Aachen, Westfalskem in v Belgiji. V 1000 letih na Gornjem Slezkem. Leta 1890 je znašala svetovna produkcija 513 milijonov ton, leta 1900 že 765, leta 1910 pa že 1143 milijonov ton, od tega 100 milijonov ton rujavega premoga. Nemogoče je preценiti, kako bo to v posameznih deželah naraščalo. Zato so cenitve glede izčrpanja seveda na precej slabih nogah. Glasom

Obekjeve statistike se pridobi na zemlji vseh kovin in rudnin v vrednosti 27 milijard mark na leto. Vrednost premoga samega znaša 13½ milijard mark, železa 4½ milijard. (Ta način pridobivanja zemeljskih zakladov, ki leže 1 do 1% km na debelo v zgornji skorji, se lahko z vso pravico imenuje „rop.“ Za premog se bo morda še našlo kako nadomestilo, težje pa za železo. Zakaj kovine enake trdosti, ki bi se pridobivale v večjih množinah, doslej še nimamo. Aluminij, ki se sedaj tvori bistveno iz aluminijevih hidratov, bi se lahko pridobival v velikanskih množinah, če se bo posrečilo ga pridobivati iz aluminijevih silikatov (ilovice itd.). Toda trdina je mala, komaj le 2.4 do 3. Ali je možnost ga napraviti trdega kot železo in jeklo? In če ne — iz česa si bo delalo človeštvo stroje, železniške tračnice, kolesa, poljedelska orodja, orožje? „Z.“

Ne trosite trave in cvetlic na ceste in pota. Štajersko cesarsko namestništvo razglasa: Že od nekdaj je v navadi, da ljudje ob posebnih cerkvenih in drugih slovesnostih trosijo travo in cvetlice po cestah in potih. Vsled pomanjkanja krme je to sedaj prepovedano. Zoper tozadevne prestopke je določena denarna globa do 5000 K, ali kažen zapora do 6 mesecev.

Razne novice.

40 vagonov žita zgorelo. V Enzersdorfu na Nižje-Avstrijskem je preteklo sredo zgorel mlinarju Polstererju mlin, v katerem je bilo nad 90 vagonov žita in moke. Rešili so kakih 50 vagonov žita. Škoda znaša 800.000 do 1.000.000 K.

Trikratni roparski morilec spreobleden kakor narednik. V Temešvaru na Ogrskem so prijeli te dni moža v uniformi narednika po imenu Geza Kis. Mož je kot prostak postal vojaški begun, oropal in ubil v okolici Temešvara eno ženo in dva možka in zakrivil več tatvin, in vlovov. Na zvit način se je skozi 2½ leti umel umikati in izogniti roki pravice. Ropar pride pred vojaško sodišče.

Prva pomoč, če teče kri iz nosa. Postaviti se pokonci, ali če dotičnik leži, posaditi ga pokonci; a vendar je paziti, da se glava ne nagne naprej. Na tilnik in tudi na sree je treba devati mrzle obkladke (robce, namočene v vodo), da se kri umiri in odtegne od glave. Krvotoka hipoma popolnoma ustaviti ni mogoče. Najboljša pomoč, da se čimprej ustavi, je, zatisniti nosnico, oziroma stisniti jo z dvema prstoma, prej pa vtakniti vanjo košček jodoformgaza ali svalček bače, katero naj bi imel vsak, komur teče pogosto kri iz nosa, pri rokah. Ne sme se pa, če človek krvavi, usekovati in pihati kri iz nosa, ne izpirati nosu, ne vsrkovati v nosnico vode, ne glave sklanjati naprej, ker vse to le pospešuje krvotok. Je treba pač čakati in pustiti, da se malo kri odteče, nato pa zatisniti nosnico in čakati, da se kri strdi. Šele, ko se kri ustavi, se sme nos zunaj umiti, znotraj pa ga treba pustiti pri miru, dokler se rana ne zaceli, ker drugače se krvotok zopet ponovi.

Dopisi.

Maribor. Dne 21. maja ob 2. uri popoldne se bo v poročni dvorani mariborskega sodišča vršila skupna seja občinskih žetvenih komisarijev mariborskega okrajnega glavarstva.

Maribor. Okrajno glavarstvo nam piše: Vojni poročevalec profesor dr. Rudolf Peerz iz Dunaja bo povodom svojega bivanja v nekaterih slovenskoštajerskih mestih predaval v sredo, dne 16. maja t. l., v Mariboru po sledečem vspredu: 1. Doživljaji na južnozahodni fronti. 2. Tačasni vojni položaj. 3. 100 svetlopišev z bojišča. Kraj: Poročna dvorana e. kr. okrožnega sodišča v Mariboru, začetek ob 4. uri popoldne. Vstop popolnoma prost.

Maribor. Prehranjevalni urad mariborskega okrajnega glavarstva je poslal pred dnevi sladkor trgovcem na deželi za mesec maj. Dobili so: Za šolski okoliš Studenci pri Mariboru: oskrbovalni urad v Studencih 1250 kg, hranilo in uporabno društvo 125 kg; za Dobrovec: Raunig 240; za St. Ilj: Gasser 300, Plevnik 400, Smaty 300, Faleš 200, Hamer 200, Hercog 350 kg; za Fram: Zamolo 350, Högenwarth 300, Kodrič 300 kg; za Kamnico: Ravnjak 500

in Poš-Maribor 850 kg; za Sv. Jurij ob Pesni.: Dobaj 200, Schautzer 100, Strableg 100, Gaube 100, in Klug 100 kg; za Jarenino: Cvilak 400, Kramberger 400, Jamernik 200, občina Kaniza 300, Ferk 200 kg; za St. Jakob: Schneeberger 450, Arnuš 450, Oravec 200 kg; za Hoče in Reko: Polz 400, Ratej 300, Lebe 600 kg; za Rače: Lašič 200, Šijanec 200, Bothe 150 kg; za Sv. Križ: Verdonik 450 kg; za Lehen pri Ribnici: Povoden 300 kg; za Krčevine: Veračin 400, Sock 300, Šerec 700 kg; za Leitersberg: Perko 200, Lupinšek 150, Pölzl 530, Paluc 450 kg; za St. Lovrenc: Boldin 200, Jäger 200, Kukovič 400, Rauš 100, Nikl 100 kg; za Lembah: Zemljic 400, Kasjak 200, Rotner 200 kg; za Šmarjeta ob Pesni.: Baumgartner 350, Jager 300, Ferk 300 kg; za Šmarjeta na Dr. p.: Macun 550 kg; za Ruše: Mohorko 400, Leske 200, Serne 300, Kupčič 200, Beigot 250 kg; za Brezje: Majer-Pobrežje 300, Horvat-Pobrežje 200 kg; za Puščevo: Karničnik 150, Fiktak 200, Kores-Kumen 150 kg; za Ranče: Lebe 150 kg; za Sv. Martin pri Vurbergu: Krajnc 550 kg; za Gornjo Sv. Kungoto: Vaupotič 300, Gobec 300 kg; za St. Peter: Lorber 350, Lajnsič 700 kg; za Pekre: Sorko 250 kg; za Planince: Kodrič 150 kg; za Pobrežje: Marko 400, Prehtler 300, Mernik 300, Sucher 600 kg; za Podovo: Novak 300 kg; Miklauc 200 kg; za Ribnico-Brezno: Povoden 150 kg; za Sv. Nikolaj: Pauko 232 kg; za Razvanje: Koc 400 kg; za Radvanje: Lobnik 400, Travan 500, Primos 500 kg; za Slivnico: Polajnc 350, Loh 350 kg; za Žitečko vas: Krajnc 300 kg; za Tezno: Šabeder 300, Walzl 300 kg; za Spodnjo Sv. Kungoto: Likavec 400, Vaupotič 300 kg; za Svečino: Smonig 600, Skribe 300 kg; za Selnico ob Dravi: Jagrič 300, Pinter 300, Golob 300, Glaser 300, Kancler 300 kg; za Lučane: Peklar 200, Grušovník 100 kg; za Sv. Ožbolt: Hojnik 50 kg; za Sladki Vrh pri Cmureku: Herzog v Selnici 250 kg; za Sv. Anton: Tušek 300, Markovič 300, Ozvatič 300 kg; za Sv. Barbaro: Šabeder 250, Krajnc 250, Šaupel 300 kg; za Sv. Benedikt: Šumenjak 800, Škrlec 200 kg; za Sv. Trojico: Golob 300, Čauš 300 in Čeh 300 kg; za St. Jurij: Fras 150, Brglez 350, J. Bauman 350, Kramberger 150 kg; za St. Lenart: Zemljic 500, Sedmínek 500 kg; za St. Rupert: Lorber 400, Bauman 350, Rois 200, Golob 200 kg; za St. Andraž: Ozvatič 100 kg; za Negovo: Šumenjak 150 kg; za Sv. Anjo: Zemljic 300, Škrlec 200 kg; za Velko: Šabeder 200 kg; za Biš: Kurbos 100 kg; za Slov. Bistrico: Kopač 400, Kac 300, Pinter 400 kg; za Poljčane: Šumer 300, Vodenik 400, Obersky 250 kg; za Laporje: Krošelj 500, Wutte 350 kg; za Črešnjevec: Žitnik 900 kg; za St. Martin: Kos 1000 in Wernig 500 kg; za Makole: Košorok 300, Ozebek 300, Juršič 200, Novak 200, Dreo 200 kg; za Studence: Kaučič 300 kg; za Tinje: Rozman 200 kg; za Gornjo Polskavo: Uranjek 200, Kartin 200, Cizel 200, Navratil 200 kg; za Sv. Venčesl: Skrbiš 300 kg; za Slov. Bistrico (mesto) oskrbovalni odbor 1000 kg; za Pekel: občina 700 kg; za Spodnjo Polskavo: Slicherl 500 kg; za Pragarsko: Tišler 450 kg.

Konjice. V tukajšnji okolici se klafi slepar, ki ponuja ljudem petrolej po kroni liter. Ker je pomanjkanje petroleja zlasti na deželi zelo veliko, kmetje prav radi kupujejo petrolej. Toda slepar, ima posodo napolnjeno z vodo, v katero je nalil nekaj malo petroleja. Ker je na ta način že več oseb bilo ogoljufanih, se svari pred sleparjem.

Frankolovo. Kmečijsko katoliško izobraževalno društvo ima svoj letni občni zbor v četrtek, dne 17. t. m., na praznik Vnebohoda, popoldne po večernicah, v posojilničnih prostorih z običajnim dnevnim redom. Vabijo se vsi člani društva, da pridejo v otilnem številu. Na zborovanje se vabijo tudi vsi oni, ki žele k društvu pristopiti ter plačati letnino ali pa prostovoljni dar za društvene namene.

Naročevanje samo pondeljkeve „Straže“. Kdor hoče imeti „Stražo“ samo v pondeljek, si isto kakor dozdej, lahko naroči posebej. Naročnina se pošlje po poštni nakaznici na naslov: Upravištvo Pondeljkeve Straže v Mariboru. Ob strani naj napiše, ali je nov ali star naročnik, da ne bo pomot. Sama Pondeljkeva Straža stane za celo leto **K 3'20**; za pol leta **K 1'60**; za četrlet **90 vin**.

Oficijelno subskripcijsko mesto

Ljubijanska kreditna banka podružnica Celje

sprejema po originalnih pogojih prijave na

šesto avstrijsko vojno posojilo

I. Davka prosto 40letno 5½%no amortizacijsko državno posojilo po K 9250 prištevisi 5½%ne obresti od 1. maja 1917 naprej ter daje ½% bonifikacije. Ker teko obresti tega posojila že od 1. aprila 1917 znaša nabavna cena le K 91.54². II. Davka proste 5½%ne 10 letne državne zakladnice po K 94 — pristevši 5½% obresti od 1. maja dalje in daje ½% bonifikacije